

PRÍSPEVOK K PROCESOM TVORIVOSTI

Gabriela Sláviková – Imrich Andrejčák – Anna Adamovičová

Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom, slavikova@dupres.sk

ÚVOD

- Prednáška rekapituluje potrebné východiskové poznatky k procesom tvorivosti popisuje tvorivosť, uvádza fázy tvorivého procesu a axiómy tvorivosti.
- Pozornosť je venovaná tvorivej klíme vo vyučovaní so zameraním na automobilový priemysel. V závere sú uvedené faktory tvorivosti, metódy rozvíjania tvorivosti, bariery tvorivosti, prvky súvisiace s kreativitou a návrh kontrolných otázok.

- Tvorivý produkt je chápaný ako produkt, ktorý je jedinečný, pokrokový, hodnotný a komunikateľný,
- Pozornosť je venovaná tvorivej osobnosti.

Tvorivá osobnosť je označenie takého jednotlivca, ktorého súhrn tvorivých vlastností a schopností umožňuje, či podporuje vznik nového originálneho, tvorivého produktu alebo postupu,

Tvorivosť je proces, ktorým jedinec vyjadruje svoju základnú podstatu prostredníctvom určitej formy alebo média, takým spôsobom, ktorý v ňom vyvoláva pocit uspokojenia pričom proces môže vyústiť v produkt.

Vplyv vzdelávania na prenos a využívanie nových poznatkov

- Nový pohľad vo vzdelávaní z filozofického hľadiska nie je tak prevratný ako v iných exaktných odboroch. Mnohé názory stredovekých filozofov možno bez problémov prevziať aj dnes v dobe tvoriacej sa informačnej spoločnosti.

- **Začať možno Platónovou analógiou, podľa ktorej „vzdelávanie je cesta z jaskyne na svetlo poznania, pri ktorom ako tiene stretávame iných ľudí, ktorí nás vedú von“.**
- **Táto filozofická myšlienka je dôležitá na zdôraznenie toho, že aj keď absolútne poznanie nie je možné dosiahnuť, neznamená to, že sa na ceste za poznaním môžeme zastaviť.**
- **A aj spôsoby vzdelávania je potrebné neustále meniť podľa zmeny prostredia v ktorom sa uskutočňuje.**

- Učenie je samo o sebe neživé ak nie je spojené **s potrebami praxe a nie je vyvolané životom.**
- Pre rozvoj inteligencie je potrebné venovať pozornosť vzájomným súvislostiam medzi rôznymi informáciami a používaniu rôznych informácií v rôznych situáciách. To možno pri vzdelávaní dosiahnuť **aktívnou prácou učiaceho sa.**
- Pedagogické postupy, ktoré sa snažia v poslednom období rešpektovať tieto požiadavky sa označujú ako konštruktívne a smer sa nazýva **konštruktivizmus.**

FÁZY TVORIVÉHO PROCESU

Medzi fázy tvorivého procesu možno navrhnuť:

- - *preparáciu* - prípravnú fázu, v ktorej sa zbierajú potrebné informácie, údaje, poznatky, osvojujú sa stratégie riešenia problému,
- - *inkubáciu* - tlmenie, predstavuje fázu, v ktorej človek vedome nepracuje na predmete tvorby, nezaoberá sa činnosťami, ktoré s ňou súvisia,
- - *ilumináciu* - osvietenie (heuristický moment) - je to fáza objavenia nového nápadu, riešenia,
- - *verifikáciu* - kritické preskúmanie, zhodnotenie nápadu, riešenia, výsledku, jeho overovanie.

MEDZI VÝCHODISKOVÉ AXIÓMY TVORIVOSTI MOŽNO NAVRHNÚŤ UVEDENÉ HYPOTÉZY:

- - tvorivý môže byť každý človek,
- - tvorivosť sa môže prejavíť v každej činnosti,
- - tvorivosť je cvičiteľná funkcia, dá sa rozvíjať,
- - tvorivosť je ťažká práca, tvorivosť (aj kreativita) - z lat. creare= tvoriť, plodiť, rodiť.

TVORIVÚ OSOBNOSŤ NA ROZDIEL OD MENEJ TVORIVEJ MÔŽEME VYMEDZIŤ TÝMITO CHARAKTERISTIKAMI:

- percepčné schopnosti - vyššia senzibilita,
- - intelektové charakteristiky - vysoká inteligencia a kreativita,
- - emočné charakteristiky - emocionálna zrelosť,
- - motivačná vyspelosť - vnútorná motivácia, motivácia výkonu, úspechu,
- - socializácia osobnosti - komunikatívnosť, schopnosť spolupráce,
- - hodnotová vyspelosť - zameranosť na hodnoty tvorivosti a všeľudskej morálky,
- - životný štýl - štýl regulácie charakterizovaný heuristickým spôsobom sebarealizácie

ABY ÚLOHA MOHLA VIESŤ K TVORIVOSTI, JE NUTNÉ:

- - vnášať do učenia prekvapenie - prezentovať úkazy, ktoré nie sú v súlade s očakávaním,
- - vyvolávať pochybnosti, nechať robiť odhady, používať intuíciu,
- - vytvárať kognitívnu neistotu - problém, ktorý môže mať viac riešení, divergentné úlohy,
- - zadávať náročné, na prvý pohľad takmer nevzládnuteľné úlohy, individualizovať úlohy,
- - nastoľovať rozporné tvrdenia,
- - dramatizovať.

ODPORÚČAME UPLATŇOVAŤ NASLEDOVNÉ FAKTORY TVORIVOSTI:

- - *fluenciu* - znamená schopnosť pohotovo, ľahko utvoriť čo najviac psychických produktov určitého druhu,
- - *flexibilitu* - schopnosť pružne utvárať rôznorodé riešenie problémov a prekonať myšlienkovú zameranosť,
- - *originalitu* - schopnosť utvárať bystré, dôvtipné, neobvyklé, nie bežné produkty, ktoré odhaľujú vzdialené súvislosti,
- - *senzitivitu* - t. j. citlivosť na problémy je schopnosť všimnúť si, vystrihnúť, postrehnúť problém tam, kde si to iní bežne nevšimnú, nevidia,
- - *redefinovanie* - schopnosť zmeniť význam a použitie predmetov alebo ich častí, použiť ich novým spôsobom, oslobodiť sa od zaužívaných spôsobov riešenia daného problému,
- - *elaboráciu* - schopnosť vypracovať detaily riešení, aby sa skompletizoval nejaký celok alebo plán zodpovednosti.

ODPORÚČANIA PRE DTI

Uplatnenie nasledujúcich princípov:

- vytvorenie kontaktných centier pre zamestnanosť študentov,
- vytvorenie kontaktných centier pre nadaných a talentovaných absolventov,
- vytvorenie kontaktných centier pre nadaných a talentovaných učiteľov.

ZÁVER

- **Získané poznatky sú uplatniteľné vo všetkých tvorivých činnostiach.**
- **Poznatky prispejú k zvýšeniu konkurencieschopnosti študentov, učiteľov, tvorivých pracovníkov, DTI v Dubnici nad Váhom a Slovenskej republiky.**

NIE JE PREKÁŽKOU BYŤ
TVORIVÝ.

Cesta
úspechu
pre Vás.

ODPORUČANÁ A POUŽITÁ LITERATÚRA

- Arendášová, A., krehlíková, A. 2005. Požiadavky zamestnávateľov na absolventov technických škôl. In: *Materials Science and Technology [online]*. [cit. 2009-06-09]. 3/2005, roč. 5, ISSB 1335-9053.
- Belz, H., Siegrist, M.: Klíčové competence a jejich rozvíjení. Praha: Portál, 2001. 376 s., ISBN 80-7178-479-6.
- BLAŠKO, M. 2008. *Úvod do modernej didaktiky II. (Riadenie kvality v škole)*. Košice : KIP, TU, 2008. 1. vyd., 107 s. ISBN 978-80-553-0051-1.
- Brindza, J : Sociálna komunikácia. Banská Bystrica: Katedra pedagogiky PF UMB, 1966. ISBN 80-88825-95-4
- Darák, M., Ferencová, J., Technológia vzdelávania 10/2006, Vedecko – pedagogický časopis, ISSN 1335 – 003X / odborné články 3-10s. /
- Ďurič, L., Kačáni, V. a kol.: Učiteľská psychológia. Bratislava : SPN, 1992, 374 s.
- Gavora, P.: Akí sú moji žiaci? Pedagogická diagnostika žiaka. Bratislava: Práca, 1999. 239 s. ISBN 80 - 7094- 335-1.
- Hilvert, J. – Výkladový slovník automobilizmu , 453 s., 2007, ISBN: 978-80-900972-8-5
- HLAVSA, J.: Psychologické problémy výchovy k tvorivosti. Praha : SPN, 1981.
- Hrmo, R., Turek ,I.: Klíčové kompetencie 1. Bratislava: STU, 2003, 178 s., ISBN 80- 227-1881-5

SLNKO PRICHÁDZA Z VÝCHODU

Copyright © 2010

Gabriela Sláviková

Imrich Andrejčák

Anna Adamovičová

